

NÂNG CAO NĂNG LỰC ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TRONG GIẢNG DẠY CỦA ĐỘI NGŨ GIÁNG VIÊN Ở ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT ĐÁP ỨNG YÊU CẦU CHUYỂN ĐỔI SỐ HIỆN NAY

VƯƠNG THỊ NHƯ QUỲNH

Khoa Công nghệ thông tin, Đại học Mỏ - Địa chất

Ngày nhận bài: 04/3/2026; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 26/3/2026; Ngày duyệt đăng: 10/4/2026

ABSTRACT

Digital transformation is a major policy of the Party and State, having strategic significance for the cause of building and defending the Fatherland in the new situation. In the field of education and training, digital transformation is not only an inevitable trend but also an urgent requirement to improve the quality of human resources, meeting the needs of rapid and sustainable national development. The University of Mining and Geology faces the requirement to strongly innovate the content, methods, and forms of teaching organization in a modern, scientific, and effective direction.

Keywords: Improving, capacity, application, information technology, teaching.

Chuyển đổi số là chủ trương lớn của Đảng, Nhà nước, có ý nghĩa chiến lược đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Đối với lĩnh vực giáo dục và đào tạo, chuyển đổi số không chỉ là xu thế tất yếu mà còn là yêu cầu mang tính cấp bách nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh và bền vững đất nước. Quán triệt tinh thần Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia Đại học Mỏ - Địa chất đứng trước yêu cầu phải đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức giảng dạy theo hướng hiện đại, khoa học, hiệu quả.

Đội ngũ giảng viên ở Đại học Mỏ - Địa chất giữ vai trò nòng cốt trong hoạt động giảng dạy, là lực lượng trực tiếp trang bị hệ thống tri thức, phương pháp và kỹ năng cho học viên, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo của Nhà trường. Năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của giảng viên không chỉ phản ánh trình độ chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm mà còn là yếu tố quan trọng bảo đảm việc đổi mới phương pháp dạy học, phát huy tính tích cực, chủ động của người học trong môi trường giáo dục số. Trước yêu cầu ngày càng cao của nhiệm vụ, việc nhận diện đầy đủ những vấn đề đặt ra đối với năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Đại học Mỏ - Địa chất có ý nghĩa thiết thực cả về lý luận và thực tiễn.

1. Cơ sở lý luận

Chuyển đổi số trong giáo dục và đào tạo là quá trình vận dụng có hệ thống thành tựu của khoa học, công nghệ, đặc biệt là công nghệ thông tin và công nghệ số, nhằm đổi mới căn bản phương thức tổ chức dạy học, quản lý giáo dục và phát triển nguồn nhân lực. Đối với Đại học Mỏ - Địa chất chuyển đổi số là yêu cầu khách quan của tiến trình hiện đại hóa giáo dục. Quá trình này đòi hỏi sự thay đổi đồng bộ từ tư duy, mục tiêu đào tạo, nội dung chương trình, phương pháp giảng dạy đến đội ngũ giảng viên và điều kiện bảo đảm.

Trong hệ thống các yếu tố cấu thành chất lượng giáo dục và đào tạo ở Đại học Mỏ - Địa chất, đội ngũ giảng viên giữ vị trí đặc biệt quan trọng, trực tiếp thực hiện nhiệm vụ giảng dạy, trang bị tri thức, bồi dưỡng phương pháp tư duy, kỹ năng và năng lực nghề nghiệp cho sinh viên. Năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của giảng viên được hiểu là tổng hợp các tri thức, kỹ năng, thái độ và khả năng vận dụng công nghệ thông tin một cách phù hợp, hiệu quả vào quá trình thiết kế, tổ chức và đánh giá hoạt động dạy học, nhằm nâng cao chất lượng đào tạo.

Năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của giảng viên ở Đại học Mỏ - Địa chất bao gồm một số thành tố cơ bản. Trước hết là tri thức về công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục, làm cơ sở cho việc lựa chọn và sử dụng công nghệ phù hợp với mục tiêu, nội dung và đối tượng đào tạo. Tiếp đó là

kỹ năng sử dụng các công cụ, phương tiện công nghệ thông tin trong thiết kế bài giảng, tổ chức hoạt động dạy học và kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học viên.

Bên cạnh đó là thái độ, trách nhiệm và ý thức tự giác trong học tập, bồi dưỡng, cập nhật tri thức công nghệ mới, bảo đảm việc ứng dụng công nghệ thông tin gắn chặt với yêu cầu giáo dục.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, việc nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Đại học Mỏ - Địa chất có ý nghĩa quan trọng, góp phần đổi mới phương pháp dạy học, phát huy tính tích cực, chủ động của học viên, đồng thời nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục và đào tạo trong tình hình mới.

2. Thực trạng năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Đại học Mỏ - Địa chất

Thực hiện các chủ trương, nghị quyết của Đảng, Nhà nước về đổi mới giáo dục và đào tạo, chuyển đổi số, thời gian qua Đại học Mỏ - Địa chất đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo việc ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động giảng dạy. Nhìn chung, đội ngũ giảng viên ngày càng nhận thức rõ hơn vai trò của công nghệ thông tin trong nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, coi đây là một trong những yêu cầu quan trọng của quá trình phát triển của Nhà trường trong tình hình mới.

Về những kết quả đạt được, một bộ phận giảng viên đã chủ động tiếp cận, sử dụng công nghệ thông tin trong thiết kế và tổ chức bài giảng. Việc ứng dụng các phần mềm trình chiếu, phương tiện nghe nhìn, học liệu điện tử và một số nền tảng công nghệ đã góp phần đổi mới hình thức truyền đạt, tăng tính trực quan, sinh động của bài giảng, hỗ trợ hiệu quả cho quá trình truyền thụ kiến thức. Thông qua đó, năng lực ứng dụng công nghệ thông tin của đội ngũ giảng viên từng bước được hình thành và phát triển, đáp ứng tốt hơn yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả tích cực, năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên Đại học Mỏ - Địa chất vẫn còn một số hạn chế nhất định. Nhận thức và mức độ sẵn sàng ứng dụng công nghệ thông tin giữa các giảng viên chưa thật sự đồng đều; việc sử dụng công nghệ thông tin ở một số trường hợp còn mang tính hỗ trợ kỹ thuật, chưa gắn chặt với đổi mới toàn diện phương pháp dạy học và tổ chức hoạt động học tập của học viên.

Trình độ, kỹ năng ứng dụng công nghệ thông tin của giảng viên còn có sự khác biệt giữa các thế hệ, chuyên ngành đào tạo; không ít giảng viên mới dừng ở việc sử dụng các công cụ cơ bản, chưa khai thác sâu các phần mềm, nền tảng dạy học hiện đại để nâng cao hiệu quả giảng dạy.

Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của sinh viên ở một số môn học còn hạn chế, chưa đồng bộ, chủ yếu vẫn kết hợp với các hình thức đánh giá truyền thống. Công tác bồi dưỡng, tự bồi dưỡng năng lực ứng dụng công nghệ thông tin cho giảng viên tuy đã được quan tâm nhưng chưa thật sự thường xuyên, liên tục và chưa gắn chặt với yêu cầu cụ thể

của từng vị trí việc làm, từng học phần. Bên cạnh đó, điều kiện bảo đảm về hạ tầng công nghệ, học liệu số và cơ chế khuyến khích ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy ở một số nhà trường còn chưa thật sự đồng bộ, ảnh hưởng nhất định đến hiệu quả triển khai trong thực tiễn.

3. Giải pháp nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên Đại học Mở - Địa chất

Trước yêu cầu chuyển đổi số giáo dục và đào tạo, việc nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên Đại học Mở - Địa chất cần thực hiện đồng bộ, có hiệu quả các giải pháp:

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp đối với việc nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy.

Đây là giải pháp có ý nghĩa quyết định, bảo đảm định hướng chính trị đúng đắn, sự thống nhất về nhận thức và hành động trong toàn bộ quá trình nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin của đội ngũ giảng viên Đại học Mở - Địa chất. Cấp ủy, chỉ huy các cấp cần quán triệt sâu sắc quan điểm, chủ trương của Đảng, Nhà nước về chuyển đổi số, đặc biệt là tinh thần Nghị quyết số 57-NQ/TW; từ đó xác định rõ nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy là một nhiệm vụ chính trị quan trọng, thường xuyên, lâu dài trong công tác giáo dục và đào tạo của Nhà trường.

Trên cơ sở đó, nội dung nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin của giảng viên cần được cụ thể hóa trong nghị quyết lãnh đạo, chương trình, kế hoạch công tác hằng năm của cấp ủy, chỉ huy các cấp; gắn chặt với nhiệm vụ đổi mới giáo dục và đào tạo, xây dựng đội ngũ giảng viên đáp ứng yêu cầu xây dựng trong tình hình mới. Cấp ủy, chỉ huy cần phân công rõ trách nhiệm cho từng tổ chức, cơ quan, khoa, đơn vị; đề cao vai trò của người đứng đầu trong tổ chức thực hiện; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, kịp thời sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm, khắc phục những biểu hiện hình thức, chạy theo phong trào trong ứng dụng công nghệ thông tin. Thông qua đó, tạo chuyển biến vững chắc về nhận thức, trách nhiệm và quyết tâm chính trị trong toàn nhà trường đối với nhiệm vụ nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy.

Hai là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm và động cơ tự học, tự bồi dưỡng năng lực ứng dụng công nghệ thông tin của đội ngũ giảng viên.

Nhận thức đúng đắn là tiền đề quan trọng để hình thành thái độ tích cực và hành động tự giác trong ứng dụng công nghệ thông tin. Đại học Mở - Địa chất cần đẩy mạnh công tác giáo dục, tuyên truyền, làm cho đội ngũ giảng viên nhận thức sâu sắc rằng nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy không chỉ là yêu cầu về chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm mà còn là yêu cầu chính trị, gắn với trách nhiệm của giảng viên trong thực hiện nhiệm vụ giáo dục và đào tạo. Việc ứng dụng công nghệ thông tin phải được nhìn nhận như một tiêu chí thể hiện tinh thần đổi mới, ý thức trách nhiệm và năng lực thích ứng của giảng viên trước yêu cầu chuyển đổi số.

Cùng với nâng cao nhận thức, cần chú trọng xây dựng động cơ, trách nhiệm nghề nghiệp và ý thức tự học, tự bồi dưỡng của giảng viên. Mỗi giảng viên cần chủ động, tích cực học tập, cập nhật tri thức công nghệ mới, từng bước hình thành thói quen và năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong thiết kế, tổ chức và đánh giá hoạt động dạy học. Đại học Mở - Địa chất cần phát huy vai trò của các tổ chức đảng, tổ chức quần chúng trong việc động viên, khích lệ, tạo môi trường thuận lợi để giảng viên yên tâm công tác, tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy, mạnh dạn ứng dụng các phương tiện, công nghệ hiện đại phù hợp với đặc thù môn học, ngành học.

Ba là, đổi mới nội dung, hình thức bồi dưỡng, phát triển năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy cho đội ngũ giảng viên.

Công tác bồi dưỡng năng lực ứng dụng công nghệ thông tin cho giảng viên cần được tổ chức một cách có hệ thống, thiết thực, gắn với yêu cầu vị trí việc làm và đặc thù nhiệm vụ của từng giảng viên, từng khoa, từng ngành đào tạo. Nội dung bồi dưỡng không chỉ dừng lại ở việc trang bị kiến thức, kỹ năng sử dụng các công cụ công nghệ thông tin cơ bản mà cần hướng tới khả năng thiết kế bài giảng số, xây dựng học liệu điện tử, tổ chức dạy học theo hướng tương tác, phát huy tính tích cực, chủ động của học viên trong môi trường giáo dục số.

Bên cạnh đó, cần chú trọng bồi dưỡng kỹ năng ứng dụng công nghệ thông tin trong kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học viên theo hướng khách quan, chính xác, phù hợp với đặc thù của Nhà trường. Hình thức bồi dưỡng cần được đa dạng hóa, kết hợp linh hoạt giữa tập huấn tập trung với tự học, tự bồi dưỡng; giữa bồi dưỡng trực tiếp với trực tuyến; giữa đào tạo trong nhà trường với liên kết, trao đổi kinh nghiệm với các cơ sở đào tạo, nghiên cứu. Đồng thời, cần coi trọng việc tổng kết thực tiễn, nhân rộng các mô hình hay, cách làm hiệu quả trong ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy, tạo điều kiện để giảng viên học hỏi, chia sẻ kinh nghiệm lẫn nhau.

Bốn là, hoàn thiện điều kiện bảo đảm và cơ chế, chính sách khuyến khích ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy.

Để nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở Đại học Mở - Địa chất cần tiếp tục quan tâm đầu tư, nâng cấp đồng bộ hệ thống hạ tầng công nghệ thông tin, trang thiết bị dạy học hiện đại, phần mềm chuyên dụng và học liệu số, bảo đảm đáp ứng yêu cầu giảng dạy trong môi trường số. Việc xây dựng, hoàn thiện các hệ thống quản lý đào tạo, thư viện số, kho học liệu điện tử cần được triển khai phù hợp với điều kiện, khả năng của nhà trường, tránh dàn trải, hình thức.

Cùng với đó, cần xây dựng và hoàn thiện cơ chế, chính sách khuyến khích, tạo động lực cho giảng viên ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy. Việc ứng dụng công nghệ thông tin, xây dựng bài giảng điện tử, học liệu số cần được đưa vào tiêu chí đánh giá, xếp loại giảng viên, gắn với công tác thi đua, khen thưởng, xét danh hiệu, chức danh khoa học. Thông qua đó, tạo động lực thúc đẩy đội ngũ giảng viên tích cực đổi mới, sáng tạo trong giảng dạy, từng bước nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin một cách bền vững, góp phần thực hiện hiệu quả mục tiêu chuyển đổi số giáo dục và đào tạo.

Chuyển đổi số trong giáo dục và đào tạo là xu thế tất yếu và là yêu cầu có ý nghĩa chiến lược trong tình hình mới. Đối với Đại học Mở - Địa chất nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy của đội ngũ giảng viên giữ vai trò quan trọng trong đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực. Đây không chỉ là yêu cầu về chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm mà còn là nhiệm vụ chính trị gắn với việc thực hiện các nghị quyết của Đảng, Nhà nước về đổi mới giáo dục và đào tạo, chuyển đổi số quốc gia.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV, tập 1, 2 Nxb Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2026.
2. Bộ Chính trị, Nghị quyết số 71-NQ/TW, ngày 22/8/2025 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo, Hà Nội.
3. Bộ Chính trị, Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, Hà Nội.
4. Hồ Chí Minh toàn tập, Tập 4, 8, 9, 10, 14, 15, Nxb CTQG, Hà Nội, 2011.